

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מהו למינקט מינייהו ומילן כלומר אגידולין ליהו לא מציעא לן שהרי אפי' התיר עומר של אשתקד את הזרעים קודם שזערו וזרעם קודם העומר ולא השיישו הוה הגידולין אסורין עד שיבא עומר הבא כי קא מיבעי ליה לנקוטין מן הזרעים שבקרקע ומיכל לאחר העומר: ושרייהו עומר.

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

קבא א מיי פ"ג מהל' מריה הל' ח' סגמ לזון קע פוז' מ"ח ס' רב ספך כט ו"ג דמי: קבא ב מיי פ"ח מהל' ערביה הל' ח' נ"ד הלכס ב מיי פ"ח דף ט"ג: קבא ג מיי פ"ג מהל' תמורה הל' א ב:

(א) תמורה כ: כל הסוגיא, (ב) קדושת י"ל: כבודת נ: מעילה ד: תמורה כו: ערכין כט: א (תמורה כו: פ"ט), (ג) לעיל נ, (ד) מהר"ם, (ה) דף סג: ט, (ו) י"ל ממתיקין, טו (דף ק"ג: י) ועי' רש"י, טו (נע"ש תוספות תמורה כו: ד"ה בין למר כו' ועי' תוס' ע"ט ד"ה לא אמרו).

גליון הש"ס

תוס' ד"ה יצא וכו' ואפילו אם התאנה. עין לעיל דף נ' ע"ב תוס' ד"ה ואלו:

מהו למינקט ומיכל מינייהו כמאן דשרדיין בכרא דמי ושריניהו עומר או דלמא בטליניהו אגב ארעא תיקו אמר רבא אמר רב חסא בעי רבי אמי אונאה אין להם ביטול מקח יש להם או אין להן אמר ר"ג הדר אמר רב חסא פשיט ר' אמי אונאה אין להם ביטול מקח יש להם ר' יונה אמר אהקדשות ר' ירמיה אמר ארקעות ותרוייהו משמיה דר' יוחנן אמרו אונאה אין להם ביטול מקח יש להן מ"ד אהקדשות כ"ש ארקעות מ"ד ארקעות אבל אהקדשות לא כדשמואל א אמר שמואל אהקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל תנן התם: יאם היה קודש בעל מום יצא לחולין וצריך לעשות לו דמים א"ר יוחנן א יצא לחולין דבר תורה וצריך לעשות לו דמים מדבריהם ור"ל אמר אף צריך לעשות לו דמים מן התורה במאי עסקינן אי ליבא בכדי אונאה בהא ליבא ר"ל צריך לעשות לו דמים דבר תורה והתנן אלו דברים שאין להם אונאה אהקדשות והעבדים והשמרות וההקדשות אלא ביטול מקח בהא ליבא רבי יוחנן צריך לעשות לו דמים מדבריהם והא"ר יונה אהקדשות ורבי ירמיה אמר אהקדשות ותרוייהו משמיה דר' יוחנן אמרי אונאה אין להם ביטול מקח יש להם לעולם בביטול מקח ואיפוך דרבי יוחנן ר"ל ודר"ל לרבי יוחנן במאי קמפולג בדשמואל דאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל מר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל איבעית אימא דכולי עלמא אית להו דשמואל והבא בהא קמפולג מר סבר שחיללו אין לבתחלה לא ומר סבר אפילו לבתחלה איבעית וברב חסדא קמפולג דאמר מאי אין להם אונאה אינן בתורת אונאה

אמר ר"ג הדר א"ר חסא אונאה אין להן ביטול מקח יש להם. משמע דרב נחמן לא פליג ארב חסא רבו וקשה לר"ת דבפי המקבל (לקמן דף קט. ושם) אמרינן זנן צר' ושוה ק' סבור מינה כו' אמר רב נחמן אין אונאה לקרקעות אלמא אפי' ביטול מקח אין להם ותירך ר"ת דאין אונאה א"ש פלגא אצל מכלגא ואילן מקרי ביטול מקח ויש להם ואתי שפיר הוה דתנן (לעיל דף טו:): רבי יהודה אומר אף המוכר כהמה ומרגלית אין להם אונאה ומפרש בגמרא עד כדי דמיהם מדקדמו אף משמע דקרקעות נמי אית להו האי שיעורא וצפרק אלמנה גוויית (כמוצטט דף טו:): תנן שום דמיינן שפתמו שמתו או תמניו שמתו מכרס בטל רש"ג אומר מכרס קיים ומפרש התם דמכרס קיים עד פלגא: יצא לחולין כו'. למ"ד צריך לעשות לו דמים מדבריהם יאל לחולין הכל אצל מדרבנן צריך לשלם להקדש אונאתו ולמ"ד צריך לעשות לו דמים דבר תורה דיש להקדש ביטול מקח יאל לחולין כנגד המעות שנתן והשאל יתחלל דמיון שישלם וקמ"ל דלא אמרינן כיון שיש להקדש ביטול מקח יצטל הפדיון ולא יאל לחולין כלל כמו צהדיוט דהמקח בטל והיינו טעמו משום דצהדיוט המאנה חוזר משום שאינו רוצה להחזיר האונאה ואפילו אם המתאנה פטורה מלהחזיר מ"מ שניהם חוזרים כיון שמתאנה היה יכול לצא לדי הפסד אם לא ירגיש ויחזור בכדי שיראה אצל הקדש המתאנה אינו יכול לצא לדי הפסד כשידע המחלל שאינה הקדש לא יוכל ליהנות עד שיוסקף על דמיו כדי שויו וע"כ צריך להוסקף ולא יוכל לחזור דאפי' מתמייז דקדש בטעות מפסיד כדאמרינן גיש נוחלין (ב"ב דף קלג: ושם ד"ה ולא) לא תשיימייה את דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט כ"ש כלן שיתמייז להוסקף אע"פ שטעה והיה סבור שיתחלל בכך כל הקדש ולא יצטרך להוסקף כי מ"מ נתמנה לשוה צדקה ולא נתכוון מסתמא לאנות הקדש ואינו יכול לחזור ולבך אין שניהם חוזרים: והאמר רבי יונה אהקדשות. ביטול מקח יש להם ולא היה יכול לתרץ דביטול מקח יש להם מדרבנן דא"ש כן מאי א"כא זין אונאה דהקדש לביטול מקח דבאונאה נמי צריך להוסקף דמים מדרבנן מדפרין חי באונאה כהא לימא ר"ל דבר תורה אצל לרבי יוחנן דאמר מדבריהם אחי ליה שפיר ולעיל נמי אמר יד הקדש על העליונה אפילו באונאה ועוד חי ביטול מקח דקאמר ר' יונה מדבריהם א"כ נצטרך לומר דלמ"ד אין להם ביטול מקח היינו אפילו מדרבנן א"כ להשלים דמים וצדקה קמני דצריך לעשות לו דמים ולעיל יד הקדש על העליונה: ובר סבר אפי' אבתחילה. מימיה דבפי המקדש שדהו (ערכין דף טג:) אומר כי אמר שמואל שחללו לבתחלה מי אמר וצפרק דסנהדרין (דף ד'): אמר דצדקות הקדש צענין ט' וכן ועלולם הצעלים שזומנין שמוסיפין חומש אלמא מחזירין אחר ריות הקדש וי"ל דה"פ שחללו אין שנתכוון לחללו פחות מדמיו שצד זה אסור לעשות ואין צריך להשלים אלא מדרבנן אצל לבתחלה שטעה דבר שמתו שנתכוון לחללו שוה צדקה וטעה ונמא שזה הקדש שוה יותר ישלים מן התורה ומר סבר אפילו לבתחלה לא ישלים אלא מדרבנן אף על פי שנתכוון שוה צדקה אצל צמוד לכ"ע אסור לאנות ההקדש: דאפילו

מוסף רש"י

מדה למינקט. ללוקט מ"ן קודם הכשרתן (מחוות) ט"ס. ושרינהו עומר. ט"ס. דלמין ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא, גידולין מיי, או דלמא ג' בטליניהו אגב ארעא וכי לקט ליה בגידולין דמו (ט"ס). שחיללו על שוה פרוטה מחולל. דלון אונאה להקדש, דכתיב איש אחי, ואשמעין שמואל איש אחי ושמעתי שמואל איש אחי ממיטול מקח (ק"ד ט"ז וי' ט"ז). וצריך לעשות לו דמים. שמהא אונאת של חולין שוה כחמה של הקדש הוא מחלל עליה ולא יתאנה להקדש, (תמורה כו:). יצא לחולין דבר תורה. דאמרינן צפרק התמות והפסידים (כ"ה). ואם כל בהמה טמאה, צבלי תומין שנפדי הכתוב מדרב (ט"ס כ"ב). מדבריהם. דה"מ אין אונאה להקדש דמיים אל תונו איש את אחיו, ולא הקדש דמיים מן התורה. כי משדא מפדש לא לקמן (ט"ס). בכדי אונאה. דלא נתאנה אלא שמת (ט"ס). ביטול מקח. שמתאנה יומר משמות (ט"ס). ביטול מקח יש להם. שאם נתאנה יומר משמות חזר לרי יונה קשיא דר' יוחנן אדר' יוחנן (ט"ס כ"ב). ואיפוך כו'. ר' יוחנן אמר צריך לעשות דמים דבר תורה ור"ל אמר מדבריהם (ט"ס). דכולי עלמא אית להו דשמואל. ולי דקממון לחולין והאי מחלל. לומר אם היה צדקה לאנות הקדש ולמלל דמיו דהאי מחלל, אצל להי אמר ר"ל צריך לעשות דמים דבר תורה משום דליהו לא מוכיון לחללו דמיו פחותין אלא סבור שהו חולין שון את דמי ההקדש, ור' יוחנן סבר צריך מחיון לחללו (ט"ס). בכדי אונאה. דלא נתאנה אלא שמת (ט"ס). ולא תיפוך. ליה דר' יוחנן ור"ל ואונאה קיימי ונבטול מקח לא איניו דקא קשיא לך ל"ל ממתי' דלמי דבריהם, לא קשיא, דהאי מתוך לה ר"ל דבר המהל, דאפילו פחות משמות חזר, ויסק קרא איש את אחיו הוא דבשיעור שמת משלם פחות משמות לא משלם, הא הקדש אפילו פחות מכדי אונאה חזר, והיינו דבר תורה דקאמר ר"ל לעיל, ור' יוחנן מוקי ליה כמתעטתיה, אצל צבלינו מקח לא איניו כלל ר' יוחנן ולא חיקש לא לא יונה ולא ל"י יימיה (ט"ס).

דמי הקדש: יאל לחולין דבר תורה. דגני הקדשות ערכך כתיבא ככולהו וקסבר ערכך שוויו משמע. ור' יוחנן סבר ערכך כל דמים שיערכוהו משמע ליה אם זול אם יוקר: והא"ר יונה אהקדשות כו'. לר' יונה קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן: ואיפוך. אליבא דר' יונה. אצל אליבא דרבי ירמיה לא תיפוך דהא לר' ירמיה אליבא דרבי יוחנן הקדשות אין להם ביטול מקח דמ"ד אהקדשות אצל אהקדשות לא כדשמואל. וה"נ איתא בתמורה" לרבי יונה איפוך וקמפולג ר"ל ור' יוחנן מ"ד אין להן ביטול מקח אית ליה דשמואל דכיון דאימיטיט מאונאה לא שנת שמת לא שנת אית יתר משמות דאילו גזי הדיוט אמרינן טעה אצל בהקדש ליכא למימר טעות: ומר ליה שוה שמואל. קסבר כיון שחללו יתר משמות לאו דרך מקח הוא וכיון דלגבי מקח לאו מידי הוא גזי חילול נמי לאו מידי עבד: שחיללו אין. דהא אימיטיט מאונאה לא שנת גדולה ולא שנת קטנה: לבתחלה לא. ודבר תורה דערכך שוויו משמע: ומר סבר אפי' לבתחלה. ערכך כל דהו משמע הלכך לאפקועי אסוריה ואפילו מדרבנן שרי ומיהו לאחר זמן ישלם: לעולם בכדי אונאה. וקאמר דבר תורה ואפילו בכדי אונאה צריך לעשות דמים דבר תורה: ולא תיפוך. דאי מפכת לן אונאה דמתני' כרב חסדא דפחות מכדי אונאה חזר מלמ"ר יוחנן אונאה אין להן ביטול מקח יש להן מכלל דאונאה אין להן דקאמר אין מחזירין להן אונאה הוא. אצל ר"ל כי מותבת ליה ממתניתא מוקי לה כרב חסדא: מאי אין לן אונאה. דגני הקדשות דאפילו